Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto /2024

16.10.2024

MmV@eduskunta.fi

Asia: E 48/2024 vp

Lausunto Valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission ehdotus komission asetukseksi maatalousalan vähämerkityksisen tuen asetuksen (EU) N:o 1408/2013 muuttamisesta (maatalouden de minimis -asetus)

Yleiset huomiot

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Vähämerkityksisenä valtiontukena myönnetty tuki maatiloille tuottaa toivottuja taloudellisia vaikutuksia, sillä tällainen tuki mahdollistaa viljelijöille tehokkuuden ja tuotteiden laadun parantamisen sekä auttaa viljelijöitä investoinneissa erityisesti poikkeuksellisten olosuhteiden osuessa kohdalle. Suomen kanta on lähtökohtaisesti kannatettava.

Esityksen pääasiallisena muutoksena komissio on ehdottanut korotettavaksi jäsenvaltiossa yhdelle yritykselle kolmen vuoden aikana myönnettävän vähämerkityksisen tuen enimmäismäärä 37 000 euroon nykyisestä tasosta. Nykyisen asetuksen mukainen yhden yrityksen saaman tuen enimmäismäärä on 20 000 euroa jäsenvaltioissa, jotka eivät hyödynnä tukien keskusrekisteriä, ja 25 000 euroa rekisteriä käyttävissä jäsenvaltioissa.

MTK pitää perusteltuna nostaa jäsenvaltiokohtaisen vähämerkityksisen tuen kansallisen enimmäismäärän 1,5 prosenttiin niiden kolmen vuoden maataloustuotannon arvon keskiarvosta, joina tämä tuotanto on ollut suurinta vuosina 2012-2023. MTK pitää perusteltuna myös pidentää kolmen suurimman vuoden tarkastelun viitejaksoa 11 vuoteen nykyisestä 5 vuodesta (2012-2017). Tämän muutoksen myötä tulee paremmin huomioiduksi suomalaisen maatalouden erityinen toimintaympäristö ja se, että Suomessa on kärsitty poikkeuksellisen heikoista kasvukausista viimeisen viiden vuoden aikana.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

16.10.2024

MTK näkee tuen enimmäismäärän korotuksen perusteltuna. Suomen kyky kilpailla valtiotuilla muiden Euroopan Unionin jäsenmaiden kanssa on yleisesti katsottuna heikko. Suomalaisen maatalouden kilpailukyvyn näkökulmasta on tärkeää, että valtiontukia hyödynnetään Suomessa tehokkaasti. Tarpeen vaatiessa on reagoitava muiden jäsenmaiden valtiontukisääntelyn noudattamiseen tasapuolisten ja reilujen toimintaedellytysten ja vähämerkityksisten valtiontukien oikeutuksen säilyttämiseksi sekä suomalaisen maatalouden kilpailukyvyn säilyttämiseksi (level playingfield)

MTK pitää tärkeänä, että vähämerkityksistä tukea hyödynnetään aktiivisesti, kun siihen on tarve. Ennusteiden mukaan suomalaisen maatalouden rakennekehitys jatkuu kiihtyvänä eli tilojen määrä vähenee ja tilojen koko kasvaa. Samalla kasvaa myös yksittäisten tilojen kohtaamat riskit. Erityistä huolta on pidettävä vasta tuotantonsa aloittaneiden nuorten tuottajien ja tuotantoonsa isosti investoineiden tuottajien toimintaedellytysten turvaamisesta erilaisten kriisien osuessa kohdalle. Vähämerkityksisen tuen mahdollisuuksia on hyödynnettävä rohkeasti suomalaisen maataloustuotannon toimintaedellytysten ylläpitämiseksi.

Vähämerkityksisen tukien käyttämismahdollisuuksia on laajennettava siten, että niitä olisi mahdollista maksaa myös olemassa olevien tukijärjestelmien perusteella ”top-upina”, jotta niiden toimeenpano yksinkertaistuisi ja nopeutuisi. Ongelmalliseksi on koettu väliaikaisten tukimuotojen kanssa se, että tukipäätöksestä maksatukseen on kulunut varsin pitkä aika. Tämä heikentää ns. kriisitukien vaikuttavuutta ja hyväksyttävyyttä, kun esimerkiksi satovahinkoja saadaan käytännössä korvattua vasta seuraavana kasvukautena eikä maksuvalmiusongelmiin ole kyetty vaikuttamaan tehokkaasti.

Muutoksen yhteydessä muutetaan myös tukikumulaation arviointijakso kuluvasta ja kahdesta edeltävästä verovuodesta kolmen kalenterivuoden mittaiseksi jaksoksi. Tämä muutos myös kannatettava.

EU:n tason keskusrekisteri

MTK pitää EU:n tason keskusrekisterin velvoittavuutta varauksin myönteisenä asiana. Maataloustuotannossa tasapuolisten ja reilujen toimintaedellytysten turvaamiseksi on tärkeää, että vähämerkityksisten tukien

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

myöntämistä seurataan unionin tasolla entistä tarkemmin. Suomalaisen maataloustuotannon kilpailukyvyn ja edun mukaista on, että vähämerkityksisten tukien myöntämistä seurataan muualla Euroopassa entistä tiukemmin.

Keskusrekisteri on maataloustuottajien näkökulmasta positiivinen muutos, jos yritysten ei tämän muutoksen nojalla tarvitsisi enää pitää kirjaa muusta niille myönnetyistä vähämerkityksisistä tuista eikä ilmoittaa niistä, jos keskusrekisterissä olisi valmiiksi tiedot näistä. Tämä tuottajiin kohdistuvan hallinnollisen taakan keventäminen on tervetullut uudistus. MTK pitää hyvänä sitä, että rekisteri lisäisi oikeusvarmuutta tuensaajien osalta.

Toisaalta on huomioitava keskusrekisterin tuomien velvoitteiden vaikutukset suomalaisten viranomaisten toimintaan. Rekisterin perustaminen, sen ylläpito ja rekisterivaatimuksen lyhyt siirtymäaika eivät saa kasvattaa kohtuuttomasti viranomaisten hallinnollista taakkaa eikä rekisterin tuomat velvoitteet saa missään tapauksessa vaarantaa viranomaisten muiden maataloustukiin liittyvien velvollisuuksien hoitamista tai hidastaa vähämerkityksisten tukien myöntämistä.

Toisaalta on myös huomioitava vaikutukset, joita keskusrekisterillä voi olla tuensaajan tietosuojaan ja neuvotteluvoimaan. Jos rekisterimerkinnöistä voisi päätellä tuensaajan yritystoimintaan liittyviä sensitiivisiä tietoja tai tuensaajan henkilötietoja, on rekisterimerkinnät vähintään pseudonymisoitava sensitiivisten tietojen osalta. Keskusrekisteri ei saa vaikuttaa negatiivisesti maataloustuottajien neuvotteluvoimaan ja rekisteristä julkisesti saatavat tiedot on pidettävä mahdollisimman vähässä.

Voimassa olon jatko

Ehdotuksen mukaan asetuksen voimassaoloa jatketaan muutosten yhteydessä viidellä vuodella vuoden 2032 loppuun. MTK pitää tärkeänä, että vuoteen 2032 mennessä toteutetaan arviointi tuen vaikutuksista maataloustuottajiin. Arvioinnissa voitaisiin tarkastella vähämerkityksisen tuen tehokkuutta ja vaikutuksia, jotta sen pohjalta voitaisiin tehdä tarvittavia mukautuksia maataloussektorin muuttuviin tarpeisiin ja haasteisiin.

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto /2024

16.10.2024

Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Helsingissä 17.10.2024

Kimmo Tammi

Juristi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi